

ERNESTS FOLDĀTS.

(1925.g.15.maijs-2003.g.15.janvāris)

Nepilnu 78 gadu vecumā mūžībā aizgājis izcils Latvietis, zinātnieks, pedagogs, administrators un sabiedriska darbinieks, Latvijas Universitātes Goda doktors, Latvijas Zinātņu Akadēmijas Ārzemju Goda loceklis, Venecuēlas Centrālās Universitātes un Nacionālo parku institūta emeritētais profesors Ernests Foldāts.

Ernests Foldāts dzimis 1925. gada 15. maijā Liepājā, kur ieguvis pamatskolas izglītību un 3 gadus nomācījies Liepājas ģimnāzijā. Kā ģimnāzijas audzēknis tika iesaukts Latviešu leģionā, dienēja 15. divīzijā, bet Otrā pasaules kara beigās nonāca Vācijā. 1945. gadā pabeidza Ēbenveileras latviešu ģimnāziju. No 1946.-1948. gadam studē matemātiku Alberta Ludviga universitātē Freiburgā. 1948. gada oktobrī emigrē uz Venecuēlu, kur no 1949.-1954. gadam studē bioloģiju Venecuēlas Centrālajā Universitātē. Pēc tās beigšanas turpina studijas tanī pat universitātē, paralēli mācoties un izstrādājot doktora disertāciju Harvardas universitātē (ASV). Bez tam E.Foldāts papildina savas zināšanas arī Jūras bioloģijas laboratorijā Woodshool (ASV).

Doktora grādu iegūst 1964. gadā par Venecuēlas orhideju pētījumiem. Pēc doktora darba pārstrādāšanas un papildināšanas 1969.-1970. gadā to publicē 5 biezos sējumos kā Venecuēlas orhideju floru. Pētīt Venecuēlas orhidejas viņš atklāja un aprakstīja 70 zinātnei jaunas orhideju sugas, par kurām ir sarakstījis un izdevis arī atsevišķu grāmatu. Par šiem pētījumiem E.Foldāts 1964. gadā ir ieguvis Starptautisko Kreolas prēmiju zinātnē (šādu pagodinājumu Venecuēlā ir izpelnījies vēl tikai viens zinātnieks). 1965. gadā apbalvots ar Venecuēlas Centrālās Universitātes Zinātņu fakultātes Zelta medaļu un diplomu. 1974. gadā apbalvots ar Venecuēlas Centrālās Universitātes dibinātāja Hose Maria Vargas pirmās klases ordeni. 1982. gadā viņš saņem Venecuēlas botānikas tēva Henrija Pitiera pirmās klases ordeni par sasniegumiem dabas aizsardzībā. 1983. gadā diplomu "Simon Bolivar" sakarā ar Venecuēlas atbrīvošanas varoņa Simona Bolivara 200 gadu atceri, 1989. gadā Goda diplomu no "International Federation of Scientific Societies" Parīzē. 1993. gadā pēc Harvardas universitātes ieteikuma profesoru E.Foldātu ievēl par biedru prestižajā starptautiskajā Linneja biologu biedrībā Anglijā. Tie ir tikai daži no saņemtajiem apbalvojumiem ko savā darbīgajā un ražīgajā mūžā par zinātnisko, pedagoģisko un sabiedrisko darbību ir saņēmis profesors E.Foldāts.

Strādājot Venecuēlas Centrālajā Universitātē E.Foldāts līdz 1968. gadam pildījis nozīmīgus administratīvos amatus – bijis Botānikas departamenta un Bioloģijas skolas direktors, Zinātņu fakultātes dekāns, Universitātes un fakultātes Padomes kā arī dažādu komisiju loceklis. Līdztekus šiem administratīvajiem pienākumiem lasījis lekcijas, vadījis praktiskās nodarbības un prakses vairākos priekšmetos. Viņa lekciju

kursi bija: Ievads bioloģijā, Vispārīgā botānika, Augu morfoloģija, Zemāko augu sistemātika, Jūras botānika, Fikoloģija, Vispārīgā ekoloģija, Orhideoloģija, Augsnes ķīmija u.c. Šo mācību kursu uzskaitījums vien norāda cik augstas klases zinātnieks un pedagogs ir bijis E.Foldāts.

Pēc aiziešanas pensijā no darba universitātē turpina aktīvu profesionālo un sabiedrisko darbību bioloģijā, ekoloģijā un dabas aizsardzībā. Tā no 1980.-1983. gadam pie Marakaibo pilsētas Botāniskā dārza nodibināja un vadīja Augstāko Daiļdārzkopības skolu, strādāja Botānikas institūtā par orhideologu. Savas darbības laikā viņš piedalījies daudzos nacionālajos un internacionālajos zinātniskajos kongresos, tai skaitā 1991. gadā Pasaules latviešu zinātnieku kongresā Rīgā. Publicējis vairāk kā 50 zinātniskus darbus. Kā nozīmīgākais no tiem ir Venecuēlas orhideju flora 5 sējumos.

Pēc gariem prombūtnes gadiem, kad Latvija atguva savu neatkarību, profesors E.Foldāts 1990. gadā ieradās savā dzimtenē un uzņēma kontaktus ar Latvijas Universitātes bioloģiem, lai varētu savas zināšanas un pieredzi sniegt arī mūsu studentiem un mācībspēkiem. Kā viesprofesors E.Foldāts LU Bioloģijas fakultātē strādāja 1990. un 1993. gadā. Šajā laikā viņš augstā zinātniskā līmenī, latviešu valodā, nolasīja vairākus lekciju kursus: Tropu ekoloģiju, Algoloģiju, Tuksneša ekoloģiju un Orhideju ekoloģiju. Lasītie kursi bagātīgi tika ilustrēti ar diapozitīviem un citiem uzskates materiāliem. Būdam Latvijā prof. E.Foldāts konsultēja Latvijas Universitātes un Latvijas Nacionālā botāniskā dārza zinātniekus par tropisko augu un it īpaši orhideju kultivēšanu. Bioloģijas fakultātes botānikas un ekoloģijas katedrai dāvināja Venecuēlas orhideju un ķērpju herbāriju, zinātnisko literatūru, tai skaitā arī Venecuēlas orhideju floras visus 5 sējumus kā arī grāmatu par viņa atklātajām un aprakstītajām 70 Venecuēlas orhideju sugām. LU Botāniskais dārzs kā dāvinājumu saņēma 12 orhideju sugu stādus, bet Latvijas Nacionālais botāniškais dārzs –25.

Latvijas Universitāte augsti novērtējot prof. E.Foldātu kā izcilu pasaules klases zinātnieku un pedagogu 1991. gadā ievēlēja viņu par Latvijas Universitātes Goda doktoru. Arī Latvijas Zinātņu akadēmija ļoti atzinīgi novērtēja prof. E. Foldāta devumu bioloģijas zinātnes attīstībā 1993. gadā to ievēlot par LZA Ārzemju Goda locekli.

Profesors E.Foldāts aizgājis Mūžības ceļos, bet viņa diženais veikums dzīves laikā padarīja to nemirstīgu gan kā cilvēku, gan arī kā izcilu zinātnieku.

2003.g.13.februārī.

prof. R.Kondratovičs